

Virkelig Videnskabelighed kan ikke fremkomme uden selvstændigt Arbejde, selvstændig Prøvelse og selvstændig Granskning, og Endyver, der kender en lille Emule til Forholdene blandt de Studerende, vil vistnok ikke paastaar, at det aldeles overveiende Flertal af Theologer og Jurister giver sig af med selvstændig videnskabelig Granskning og Arbejde. De læse kun deres Lektier, høre Professorernes Forelæsninger, skrive dem ned og søge at fastholde dem i Sukommelsen saa godt som muligt. Dette er ganske naturligt; det kan ikke være Andet, thi det vilde jo være ganske urimeligt at vente, at Alle de, som skulle være Embedsmand i Landet, skulde være anlagte til at være Videnskabsmænd eller skulde kunne anvende den Tid paa deres Studium, som vilde kræves, naar de virkelig skulde fordybe sig i det videnskabelige Arbejde i de mange forskjellige Retninger, hvori de skulle aflægge Prøve. De ere altsaa nødsagede til at nøies med Professorernes Forelæsninger, som de maa tage for gode Bæver, men det kan man ikke kalde for Videnskabelighed. For dem ere Professorerne i Grunden ikke Andet end dygtige Manufakturører til Embedsexamen; men vore Professorer ere jo i og for sig Mere end dette og skulle ogsaa være Mere. De skulle være Videnskabsmænd. De arbejde paa egen Haand i deres Videnskab, og derved fristes de meget let til overfor Kandidaterne at stille større Fordringer, end det er rimeligt at stille overfor en blot og bar Embedsmand. De fristes let til at give deres egne selvstændige Meninger og en stor Mængde Enkeltheder, som ere Resultatet af deres Granskning, til de Studerende og da at kræve det igjen til Examen; men det tror jeg ikke er til Gavn for nogen af Parterne. Jeg tror, at det vilde være bedre, om Embedskandidaterne — hvad jo ogsaa dette Things Flertal tidligere har ønsket — bleve prøvede af en Examenskommission, som ikke i den Grad vilde være udsat for Fristelsen til at kræve sit Eget igjen, som Professorerne ville være, naar det er dem, som skulle manuducere Studenterne. Det staar ogsaa for mig, som om det vilde være bedre, om Embedsexamen mere blev en virkelig Modenhedsprøve end en saadan Kundskabsprøve, som den for Dieblirket er. Det har altid forekommet mig urimeligt, at imedens en Professor eller Videnskabsmand, naar han skal gjøre et Stykke videnskabeligt Arbejde, kan ty til og benytte alle de Kilder, som han kan faae fat i, og derefter skrive sit Arbejde, saa maa en Kandidat, naar han bliver lukket inde i de 3 a 4 Limer, som han har til at udføre sin Opgave i, have et helt lille Bibliothek i sit Hoved, og dersom hans Sukommelse da ikke er tilstrækkelig stærk, saa at han ikke netop i det givne Dieblirk kan faae det frem, som han skal benytte, saa risikerer han, at hele hans Examen eller idetmindste hans Examen i det paagældende Fag gaar galt, uagtet han maasse er en dygtig

Mand selv paa dette Omraade. Det forekommer mig, at det vilde være naturligt, om Embedsexamen ogsaa i det theologiske og det juridiske Fakultet fik noget mere Lighed med den Examen, som vi nu have i det filosofiske Fakultet under Navn af Magisterkonferents. Ved Magisterkonferents kan man, saavidt jeg kan skjønne, noget bedre se Kandidatens Modenhed og Færdighed i at behandle sit Stof, ibet man der gjerne giver den Vedkommende en større Opgave, som han kan behandle hjemme med alle de Midler, som han kan faae tilveie, saa at det kommer an paa, hvorledes han forstaar at behandle, hvorledes han kan magte sit Stof, og man pleier da siden at prøve hans Kundskaber noget mere i det Enkelte enten ved Overhøring eller ved Foredrag med en kortere Frist. En saadan Ordning, tror jeg, er at foretrække for den Ordning, vi nu have ved Examen baade i det theologiske og det juridiske Fakultet. Derved vilde ogsaa Studenterne blive stillede noget friere til Professorernes Forelæsninger, og jeg tror paa ingen Maade, at Embedsmændenes Videnskabelighed vilde blive mindre derved, imedens jeg er overbevist om, at selve det videnskabelige Studium og Professorernes videnskabelige Arbejde absolut vilde vinde derved, at de ikke saaledes bleve nødsagede til at arbejde med det Aar for Aar tilbagevendende Examenshensyn for Die. Jeg tror, at Professorerne, hvis de bleve fri for hvert Aar at gjentage — idetmindste med nogle Aars Mellemrum — den samme Forelæsningskræfte, de da bedre kunde faae Tid til at fordybe sig i deres Videnskab, gjøre virkelig videnskabeligt Arbejde paa enkelte Punkter, drage det frem og derved virkelig hjælpe til Fremgang, for deres Videnskab. Man kan maasse indvende herimod — hvad der jo ogsaa tidligere er indvendt — at de vilde ingen Tilhørere faae til saadanne rent videnskabelige Forelæsninger. Jeg skal indrømme, at hvis Forelæsningerne fik samme Karakter som den, de for Dieblirket have, saa er det høist rimeligt, at, naar man ikke var nødt til at høre dem og kunde læse det Samme i en Bog hjemme, man da hellere vilde gjøre dette. Det anser jeg for givet; men jeg tror ogsaa, at Forelæsningerne under saadanne Omstændigheder vilde faae et andet Præg, og at de netop vilde komme til at handle om saadanne Ting, som man ikke vilde kunne finde i hver anden Bog, og det forekommer mig vilde ogsaa være en heldigere Form for Forelæsningerne. Jeg tror ogsaa, at man maatte have meget ringe Tro til Videnskabens egen Magt og meget ringe Tro til den danske Ungdom, hvis man vilde gaa ud fra, at der under saadanne Forhold ingen Tilhørere vilde komme. Man behøver blot at se ved mange Forelæsninger paa Universitetet, hvilken Mængde frivillige Tilhørere der er. Naar en Professor forstaar at vælge et Emne, der kan tiltale, og forstaar at behandle det